

Ласна Н. Г.,

магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Єрмолаєва Г.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Необхідною передумовою ефективного впровадження реформування системи державного управління в Україні є належний професійний рівень державних службовців. Вони повинні володіти навичками в економічній, соціальній, правовій та інших сферах, набути управлінських і комунікативних вмінь, а також прагнути систематично підвищувати та удосконалювати свій професійний рівень. Першою ланкою удосконалення свого професійного рівня є підвищення кваліфікації.

Підвищення кваліфікації державних службовців - це навчання з метою відновлення і розвитку умінь і знань, необхідних для ефективного рішення задач професійної діяльності на державній службі, яке спрямоване на підвищення рівня загальної управлінської культури та спеціалізується в межах певної категорії посад і спеціалізації на окремих функціях, завданнях, повноваженнях [7].

Питання підвищення кваліфікації державних службовців висвітлюють вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як: В.Бакуменко, О.Воронько, Н.Гончарук, В.Луговий, О.Мельников, М.Нинюк, О.Оболенський, Л.Плаксій, В.Понеділко, Н.Протасова, О.Пухкал, М.Скоромнюк, О.Хмелевська Ю.Шаров, І.Шпекторенко, Г.Щокін та інші автори.

Вивчаючи наукові роботи та статті з цієї тематики, можна виявити відсутність наукової оцінки навчальних потреб державних службовців, чітко сформульованих методичних рекомендацій для використання кадровими службами органів влади та розробниками програм підвищення кваліфікації.

В більшості наукових досліджень теми підвищення кваліфікації державних службовців зазначено, що при виборі форм і методів підвищення кваліфікації доцільно поєднувати різні форми і методи подачі матеріалу. Їх вибір залежить від специфіки роботи фахівців, існуючих індивідуальних і корпоративних потреб, технічного оснащення робочих місць і багатьох інших чинників.

Державні службовці, які вперше прийняті на державну службу, повинні проходити підвищення кваліфікації протягом першого року роботи, потім у разі потреби перед оцінюванням або за результатами оцінювання службової діяльності, але не рідше ніж один раз на три роки. Результати навчання і підвищення кваліфікації є однією з підстав для просування по службі [1,3].

Основними видами підвищення кваліфікації державних службовців, що забезпечують його безперервність, є: навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації; тематичні постійно діючі семінари; спеціалізовані короткострокові навчальні курси; тематичні короткострокові семінари, зокрема тренінги та самостійне навчання (самоосвіта), зокрема участь у щорічному Всеукраїнському конкурсі «Кращий державний службовець» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 р. № 1136 [2], а також стажування в органах, на які поширюється чинність Закону України «Про державну службу» у тому числі за кордоном.

Національне агентство України з питань державної служби розробило проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції до 2021 року та затвердження Плану заходів щодо її реалізації» [4], яким визначені основні напрями реалізації, очікувані результати та комплекс першочергових заходів, спрямованих на удосконалення процесу підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Принципами Стратегії є: безперервність та системність навчання, науковість, демократизм, наступність, гнучкість поєднання теорії і практики, доступність, інноваційність. Реалізація Стратегії у визначені строки з використанням кращого міжнародного досвіду забезпечить:

- впровадження у навчальний процес прикладних досліджень, наукових розробок, кращих практик навчальних закладів України та країн Європейського Союзу;

- набуття державними службовцями професійної компетентності у сфері європейської інтеграції;

- досягнення належного рівня мовної підготовки фахівців, які займаються питаннями європейської інтеграції;

- створення бази даних спеціалістів, які пройшли навчання у сфері європейської інтеграції та каталогу навчальних програм у сфері європейської інтеграції;

- забезпечення навчального процесу висококваліфікованими викладачами;

- налагодження постійної співпраці між навчальними закладами, організаціями, установами органами влади та відповідальними міжнародними партнерами у сфері європейської інтеграції [4].

В Миколаївській області питаннями підвищення кваліфікації державних службовців займається Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ і організацій, який спрямовує свою діяльність щодо надання послуг з післядипломної освіти, яка включає перепідготовку, спеціалізацію, підвищення кваліфікації, стажування відповідно до чинного законодавства України. В межах своєї компетенції

проводить наукову та методичну діяльність, впроваджує освітню діяльність, яка включає навчальну, виховну, наукову, культурну, консультативну, методичну [5].

У сучасній системі підвищення кваліфікації державних службовців можна виділити чотири основні завдання їх освіти:

1) усунення недоліків в освіті державних службовців, пов'язаних з їх попереднім навчанням;

2) навчання спеціальним дисциплінам, спрямованим на підвищення ефективності державного управління: загальній теорії, суті й формам державного управління та місцевого самоврядування, їх законодавчого забезпечення ролі й особливостей державної служби;

3) оновлення галузевих знань, вивчення останніх досягнень науки і техніки, яке б спонукало їх до подальшої самоосвіти, досягнення особистих цілей (освітніх, професійних та інших), сприяло б самореалізації;

4) сприяння просуванню по державній службі [8].

Ефективність професійного навчання державних службовців, якість вивчення потреб і розробки змісту програм, залежить від рівня співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування з навчальними закладами та прагнення самих державних службовців удосконалювати свої професійні навички.

Основним завданням закладів, які займаються підвищенням кваліфікації державних службовців є перегляд існуючих форм подачі матеріалу, порівняльного аналізу кращих вітчизняних і зарубіжних практик та методик, впровадження інноваційних форм, які б відповідали європейським нормам інтеграції та пріоритетам щодо модернізації та реформування державної служби в Україні.

Погоджуючись з науковцем Н. Ларіною, треба зазначити, що до основних принципів відбору змісту підвищення кваліфікації управлінських кадрів відносяться такі: пріоритет самостійного навчання; пріоритет спільної діяльності; опора на досвід слухача; індивідуалізація навчання; системність навчання; контактність навчання; актуалізація результатів навчання; ефективність навчання; розвиток освітніх потреб; інноваційність; усвідомленість навчання; інтеграція всіх елементів навчального процесу: цілей, змісту, організації тощо [6].

Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновки, що діюча система підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції, є недостатньо ефективною та не задовольняє потреби органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у високопрофесійних кадрах.

Основним її недоліком можна вважати недосконалість нормативно-правової бази та невідповідність джерел забезпечення її функціонування, відсутність можливостей вивчення якісних і кількісних навчальних потреб, забезпечення актуалізації і практичної спрямованості змісту підвищення

кваліфікації на основі комплексного підходу, а також контролю та оцінки якості навчання.

У той же час, оновлені знання та вміння професійних фахівців - це інвестиції в майбутнє України. І система підвищення кваліфікації забезпечує становлення інтелектуального потенціалу державних службовців.

Список використаних джерел:

1. Україна. Закони. Про Державну службу [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.- Назва з екрану.

2. Про проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. №1152.- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1152-2007-п>.- Назва з екрану.

3. Про затвердження порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців і осіб місцевого самоврядування у навчальних закладах за державним замовленням Національного агентства України з питань державної служби [Електронний ресурс]: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 19 квітня 2017 року № 86.- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0832-17>.-Назва з екрану.

4. Про схвалення Стратегії підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції до 2021 року та затвердження Плану заходів щодо її реалізації [Електронний ресурс]: Проект розпорядження КМУ від 22 січня 2016 року.- Режим доступу: <http://nads.gov.ua/page/proekt-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-shvalennya-strategiyi-pidgotovky-ta>.-Назва з екрану.

5. Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ і організацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mcrk.mk.ua/info/>.-Назва з екрану.

6.Ларіна, Н. Б. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації управлінських кадрів[Електронний ресурс]: навч.-метод. матеріали / Н. Б. Ларіна; уклад. Г. І. Бондаренко. – К.: НАДУ. - 2013.–52с.–Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/95a67a0b-db22-4a3f-a968-d5a1facf80e7.pdf.- Назва з екрану.

7. Сіліна, Ю. Питання підготовки державних службовців в сучасних умовах [Електронний ресурс] /Ю.Сіліна. - Режим доступу до статті:<http://ntkonf.org/silina-yus-pitannya-aktualnosti-pidgotovki-derzhavnih-sluzhbovtsiv-v-suchasnih-umovah/>.-Назва з екрану.

8. Улунова, Г. Є. Особливості розвитку культури професійного спілкування державних службовців при підвищенні кваліфікації як етапу безперервної освіти [Електронний ресурс] /Г.Є.Улунова. -Режим доступу до статті: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.-Назва з екрану.